

RADNIČNÉ NOVINY

4/22

APRÍL

Ročník 4.

NOVÉ PARKOVISKÁ NA PÁROVCIACH SÚ UŽ REALITOU

Vznikli pri poliklinike
a na uliciach Vikárska
a Stavbárska.

VÝBEH PRE PSOV STAVAJÚ POD KALVÁRIOU

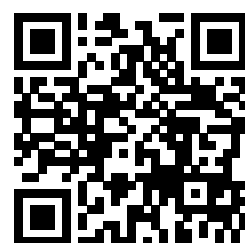
Ako prvý v Nitre bude
mať dve časti, pre malých
a veľkých havkáčov.

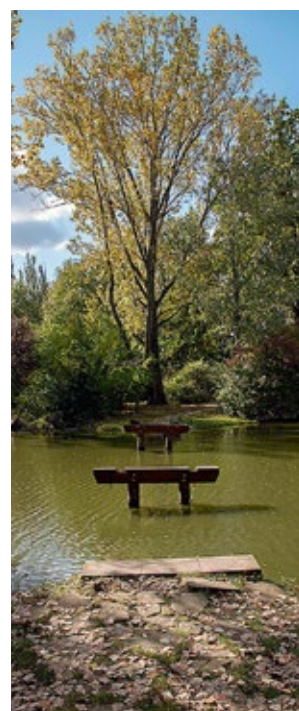
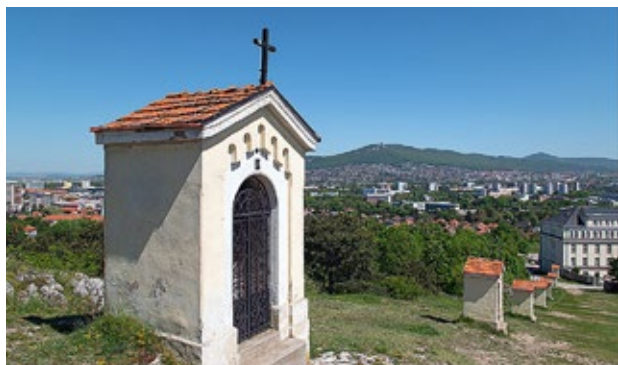
POMOC UTEČENCOM PRED VOJNOU NEUTÍCHA

Mnoho Nitranov prejavilo
nevidanú solidaritu,
nezahála ani mesto.

NOVINY PRE
SLABOZRAKÝCH

NA DVOCH STOLIČKÁCH: HODNOTENIE V POLČASE PRÁCE PRE OBČANOV SLOVENSKA

V marci ubehli dva roky, čo som zložil sľub poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Viacerí z vás mi tento krok vyčítate. Vnímam to veľmi citlivo a rozumiem tomu. Poďme sa však pozrieť na to, ako moje pôsobenie v parlamente nášmu mestu reálne pomáha.

Aj vďaka mojej snahe je v mestách po celom Slovensku, nielen u nás v Nitre, menej bilbordov a vizuálneho smogu. Pomohla tomu novela stavebného zákona, na ktorej som sa aktívne podieľal.

Podarilo sa nám zmeniť nezmyselný zákon, ktorý bral mestám kompetencie vysporiadať sa s herňami a kasínami. Dnes majú seniori a rodičia s malými deťmi v okolí Štúrovej na skok do potravín, v centre mesta aj na sídliskách pribudli kaviarne, na Chrenovej je namiesto temného výkladu herne fitness centrum. Samozrejme, prišla protireakcia a v tejto veci boli podané trestné oznámenia, ale o tom niekedy inokedy.

Ďalšia vec, ktorú ocenia aj obyvatelia Nitry, je zákon, ktorý pomôže v starostlivosti o zanedbané budovy v súkromnom vlastníctve. Aj v našom meste máme viacero dôležitých domov, ktoré špatia naše ulice a doteraz sme si s nimi nevedeli rady. Poplatok za neudržiavané stavby bude ich majiteľov motivovať, aby sa o ne lepšie starali a prispeli k ich krajšiemu vzhľadu a bezpečnosti.

Rodičia s kočkami a seniori sa aj vďaka mojej podpore budú mestom pohybovať ľahšie. Pomôže k tomu novela zákona o parkovaní na chodníkoch. Mestá budú síce potrebovať viac času na jej zavedenie, ale je to krok správnym smerom.

Máme skvelú reformu národných parkov, ktorej opatrenia posúvajú Slovensko v oblasti ochrany prírody do kruhu vyspelých krajín. Hlasovanie prešlo o jeden hlas. Možno to bol práve ten môj.

V neposlednom rade šetrím mestskú kasu, nakoľko za funkciu primátora dostávam z mesta minimálnu mzdu.

Krokom správnym smerom je ochrana cyklistov. Hlasoval som za ňu ako poslanec, cyklista a podporovateľ nemotorovej dopravy. Autá dnes môžu cyklistu obehnúť už len v bezpečnej vzdialenosti 1,5 metra, podobne, ako je to v ďalších civilizovaných krajinách.

Od môjho zvolenia do funkcie primátora pracujem s mojím tímom na modernejšej, zelenšej a bezpečnejšej Nitre. Rovnako sa v Národnej rade venujem témam, ktoré pomáhajú našim mestám, ich obyvateľom a otvorenejšej občianskej spoločnosti. Hlavou a srdcom som však v Nitre, o čom svedčí aj viac ako 100 splnených bodov z nášho Programu zmeny a viac ako 130 zrealizovaných projektov.

Ďakujem za vašu priazeň, názory aj konštruktívnu kritiku.

Marek Hattas, primátor mesta Nitry.

OBSAH

4-8

**Meníme Nitru –
pribudli parkoviská
v centre mesta**

9

**S dopravákom na
cestách: „Príliš
krátka zelená?“**

10-12

**Čo robí Nitra pre
Ukrajincov ?**

13-16

**Nekomplikujme
utečencom ešte
viac neľahkú
situáciu – rozhovor
s Ivonou Fraňovou**

18-19

**Začína sa veľké
jarné upratovanie**

facebook/nitrimesto

instagram/mesto_nitra

Radničné noviny – mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

Číslo 4/2022 | Ročník 4 | **Vydáva:** Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra | IČO: 00308307 | **Adresa redakcie:** Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, redakcia@msunitra.sk | **Redakcia:** Tomáš Holúbek – šéfredaktor, Timea Galová, Lenka Mareková, Roman Oravec | **Grafická úprava:** Peter Jánsky | **Tlač:** Komárňanské Tlačiarne, spol. s r.o.; Bratislavská cesta 3012, 945 05 Komárno | **Vyšlo:** apríl 2022 | **Náklad:** 40000 ks | Bezplatná distribúcia do domácností a na verejne dostupné miesta v Nitre | ISSN 2644 -6073 | EV 5851/19.

STARONOVÉ IHRISKO NA KALVÁRII

Medzi bytovými domami na ulici 8. mája začiatkom roka 2022 mesto obnovilo detské ihrisko. Namiesto starého pieskoviska pribudlo úplne nové vybavenie. Najvýraznejším prvkom je hrad so sklolaminátovou šmýkačkou, lezeckou stenou, lanovou stenou a rebríkom. Doplnená bola aj hojdačka s dvoma sedadlami, jedno je určené pre batolátá a jedno pre väčšie deti. Hojdací koník bol presunutý na nové miesto a tiež doplnil vybavenie ihriska. Pri konštrukčných prvkoch bolo použité agátové drevo, ktoré je natreté orechovým náterom. V kombinácii s načerveno natretými kovovými prvkami a rôznofarebnými chytmi vytvárajú hravú atmosféru. Pod ihriskom bol vybudovaný betónový podklad s rozmermi 9,4x8 m, ktorý je pokrytý gumenou dopadovou plochou. V cene boli zahrnuté aj terénne úpravy a odstránenie kovového oblúka a konštrukcie. Celková cena realizácie s DPH bola 29 868 €.

Text a foto: Roman Oravec

PO

PO

PRED

V STAROM MESTE BUDE O 45 NOVÝCH PARKOVACÍCH MIEST VIAC

Snáď každý obyvateľ Starého mesta vie, aké ťažké je zaparkovať na Párovciach. Bytové domy tu stoja bok po boku s poliklinikou, školami a obchodnými domami, do ktorých celý deň priebežne prúdia ľudia. Okrem plôch na to vyhradených sa tak v konečnom dôsledku parkuje aj na chodníkoch, štrku, zeleni a vôbec všade, kde sa to len dá. Mesto Nitra sa preto rozhodlo zvýšiť štandard parkovania a rozšíriť aj kapacitu. V štyroch lokalitách tak spolu

pribudlo až 45 nových parkovacích miest zo zámkovej dlažby. Na Stavbárskej ulici a pri poliklinike začali práce skôr, preto ich už v priebehu marca mohli obyvatelia bytoviek užívať. Pri basketbalovom ihrisku a Vikárskej ulici budú práce dokončené v apríli. Celková cena stavieb vrátane DPH je 80 573 €.

Text a foto: Roman Oravec

DRUHÁ ETAPA PRÁC NA HYDINÁRSKEJ ULICI SA BLÍŽI KU KONCU

V Párovských Hájoch mesto nadväzuje druhou etapou výstavbu chodníka. Prvá etapa bola na Hydinárskej ulici zrealizovaná ešte v roku 2017. Celková dĺžka novej časti bude 185 metrov a plocha 299 m². Zhotovený bude podobne ako parkoviská na Párovciach zo zámkovej dlažby. Významnou súčasťou investície je aj odvodňovací systém pre dažďovú vodu s piatimi kanalizačnými šachtami a PVC potrubiami, ktorého hodnota v rámci celkovej sumy tvorí 55 542 €. Harmonogram prác zaznamenal kvôli zlému počasiu v zimných mesiacoch mierny posun. Predpokladaný termín dokončenia stavby je tak v polovici apríla. Aktuálne prebieha vyrovňovanie podkladu a osádzanie dlažby. Celková cena diela vrátane DPH je 88 233 €.

Text a foto: Roman Oravec

NOVÉ LAVIČKY A STOLY NA ZOBORE

Zobor a jeho okolie sú asi najobľúbenejšími miestami aktívneho oddychu obyvateľov Nitry. Mobiliár pozdĺž turistických chodníkov má však svoje roky a potreboval výmenu. Preto mesto Nitra osadilo na frekventovaných miestach 42 nových drevených lavičiek a 8 stolov. Investícia vo výške 9 900 eur je hrazená z rozpočtu mesta Nitra.

VZNIKÁ NOVÁ CYKLOTRASA, POVEDIE Z NITRY DO DRAŽOVIEC

Cyklotrasa má dĺžku približne tri kilometre.

Začína sa výstavba novej cyklotrasy, ktorá prepojí Nitru s jej mestskou časťou Dražovce. Radnica koncom marca podpísala zmluvu so zhotoviteľom cyklotrasy.

Mesto teraz musí dodať za-meranie sietí. Hneď potom sa odovzdá stavenisko vysúťaženej firme, ktorá musí začať s výstavbou do siedmich dní. Je teda predpoklad, že cyklotrasa by sa mala začať stavať

v období okolo Veľkej noci. Výstavba potrvá tri mesiace.

Cyklotrasa bude mať dĺžku tri kilometre. Pôjde od vodárni smerom k cyklotrase, ktorú vybudovala spoločnosť MH

Invest popod cestu a skončí v Dražovciach, asi 70 metrov od spoločnosti Medis. Napájať sa bude na Kultúrnu ulicu.

Tomáš Holúbek

POKRAČUJE OPRAVA DLAŽBY NA PEŠEJ ZÓNE

Do konca apríla majú byť opravené problémové úseky od hudobných hodín smerom k bývalému Prioru.

Poškodenú dlažbu vyspravujú zamestnanci vysúťaženej firmy, na opravu používajú očistenú pôvodnú dlažbu, poškodené nevhodné kusy starej dlažby nahrádzajú

novou dlažbou rovnakého typu a materiálu. Opravy sú hradené z rozpočtu Strediska mestských služieb.

Text a foto: Lenka Mareková

POD JAZD POPOD UNIVERZITNÝ MOST BY SA MOHOL ZAČAŤ STAVAŤ CEZ LETO

Chodci, cyklisti aj rodičia s kočíkmi prejdú rušnou štvorprúdovkou bezpečnejšie.

Výstavba podjazdu popod Univerzitný most je už tesne pred spustením. Mesto vyhlásilo súťaž na dodávateľa stavebných prác. Lehota na predkladanie ponúk je do 13. apríla, o deň neskôr je naplánované otvorenie ponúk. Jedna súťaž už prebehla, no nebola úspešná, pretože sa do nej nikto nepri-

hlásil. Odvtedy sa však zmenila dosť zásadná vec. „Aktualizovali sme rozpočet, lebo ceny išli rapidne hore. To navýšenie ceny by sa mohlo odzrkadliť v dopyte zhotoviteľov. Veríme, že do súťaže sa prihlásia záujemcovia,“ povedal Vladimír Ballay, šéf projektového tímu na nitrianskej radnici.

Vyhodnotenie súťaže potrvá asi mesiac, ďalší mesiac zabezpečí kontrola procesov. „V lete

by sa mohlo začať robiť na podjazde,“ podotkol Vladimír Ballay. Samotná výstavba potrvá pol roka.

Predpokladaná hodnota vypísanej zákazky je 689-tisíc eur. Mesto na tento projekt získalo viac ako 620-tisíc eur z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP).

Podjazd bude na ľavej strane rieky, zo strany univerzít.

Služiť bude chodcom, bežcom, korčuliarom, cyklistom. Ocenia ho aj rodičia s deťmi či seniori, ktorí po jeho dokončení prejdú cez rušnú štvorprúdovku v centre mesta komfortne a hlavne bezpečne.

Tomáš Holúbek

PSIČKÁROM V STAROM MESTE UROBÍ RADOSŤ NOVÝ VÝBEH PRE PSOV

Radnica ho buduje na Kraskovej ulici pri Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva UKF. V polke marca sme ukončili práce na oplatení

výbehu. Dokončený by mal byť do konca apríla.

Výbeh na Kraskovej bude jedným z prvých v meste, ktorý

bude rozdelený na dve časti. Zámerom je vytvoriť priestor pre malé a veľké psy.

V najbližších týždňoch pri-

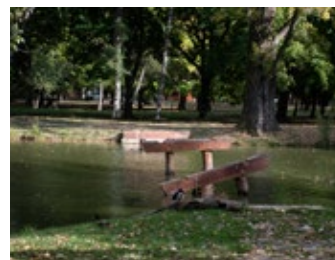
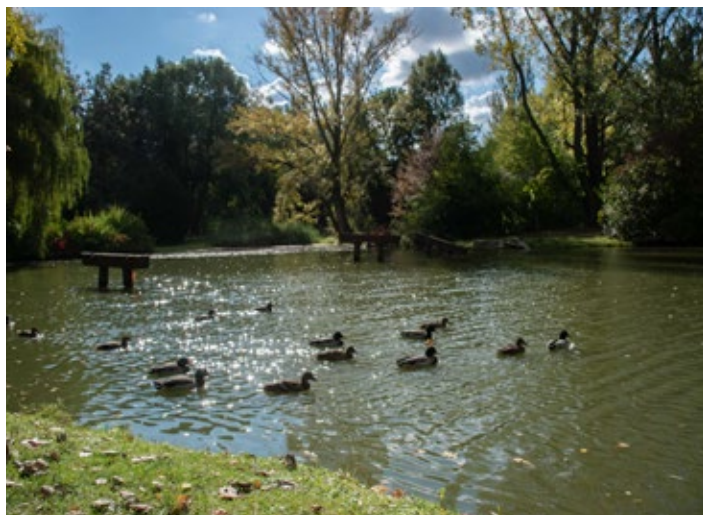
budne mobiliár. Budú v ňom preliezacie a hracie prvky pre psy, takisto lavičky a odpadové koše na exkrementy a tiež informačná tabuľa, kde bude prevádzkový poriadok.

Nový výbeh pre psov vzniká z iniciatívy VMČ Staré mesto. Pridá sa tak k šiestim existujúcim. Sú na uliciach: Pražská, Kmeťova, Murániho, Kozmonautov, Ďumbierska a na Parkovom nábřeží. Celková cena investície je 8 063 eur a hradená je z rozpočtu mesta.

*Lenka Mareková
Foto: Roman Oravec*

MESTO CHCE DO PARKU VRÁTIŤ DREVENÚ LÁVKU CEZ HANGÓCKU

Aktuálne pracuje na projektovej dokumentácii. Cieľom je vrátiť drevený oblúkový most ponad Malú Hangócku v Mestskom parku na Sihoti.

Most muselo mesto z bezpečnostných dôvodov uzavrieť ešte v roku 2020 a postupne dočasne odstrániť. Dôvodom bol zlý stav nosných pilierov. Rozhodol o tom statik.

Približne 21 metrov dlhý most sa vráti na svoje pôvodné miesto. Bude prevažne z dreva prípadne z dreva a ocele, zábradlie a madlo bude drevené. Zmena bude v ukotvení. Pilóty už nebudú na dne jazierka, ale na brehoch. Most bude riešený inak aj staticky, ale bude mať podobný architektonický ráz.

Aktuálne pracuje vysúfažený dodávateľ na projektovej dokumentácii. Hotová má byť v priebehu apríla. Následne radnica vyhlási verejné obstarávanie na zhotoviteľa. Celková zmluvná cena za projektovú dokumentáciu je 6980 eur.

*Lenka Mareková
Foto: Roman Oravec*

JE ZELENÁ PRE CHODCOV PRÍLIŠ KRÁTKA?

Chôdza je najprirodzenejší a zároveň najzdravší spôsob pohybu. Je preto dôležité vytvárať pre chodcov čo možno najlepšie podmienky na pohyb. Aj pri najväčšej snahe je najmä v mestskom prostredí náročné vyhnúť sa všetkým prekážkam a úskaliam, ktoré pri pohybe na chodcov čakajú.

Jedným z najmenej obľúbených a tiež najnebezpečnejších miest je križovanie chodcov a ciest s motorovou dopravou. Vyhnúť sa takýmto bodom v mestách ale nie je možné. Križovanie môže byť riešené buď úrovňovo a s bežným priechodom pre chodcov, čo však nie je vhodné pre lokality s veľkým počtom peších a vozidiel, mimourovňovo alebo úrovňovo s využitím svetelnej signalizácie. Práve posledný spôsob križovania majú chodci asi najmenej radi, i keď patrí k tým bezpečnejším. Ani Nitra v tomto nie je výnimkou, najčastejšie sťažnosti v tomto smere sa týkajú krátkej zelenej alebo dlhého čakania na priechode. Ako je to však naozaj?

Treba si uvedomiť, že akýkoľvek pohyb cez svetelne riadenú križovatku, či už pre autá, bicykle alebo chodcov samotných, má svoje pravidlá. Každý z dotknutých by chcel pre seba čo najviac času, no ten nie je neobmedzený a predlžovanie zelenej pre jeden dopravný mód je vždy na úkor toho druhého, preto musia byť navzájom čo najviac vyvážené tak, aby sa každému ušlo toľko, koľko potrebuje. Príkladom križovatky s relatívne krátkou zelenou pre chodcov je svetelná križovatka na ul. Tr. A. Hlinku –

Keď chodcovi naskočí červená, nemusi začať bežať. Autá dostanú zelenú až po tom, ako z priechodu odíde, a to aj v prípade, ak by na priechod vošiel v poslednej sekunde zelenej.

Akademická. Aj tu sa ale dĺžka zelenej počíta tak, aby chodec prešiel minimálne do dvoch tretín priechodu, resp. do jeho polovice pri silne zaťažených križovatkách, a to závisí aj od samotnej dĺžky priechodu. Neznamená to, že ak sme na takomto priechode a naskočí červená, je nutné začať bežať. Stojace vozidlá v priamom smere dostanú zelenú až po tom, ako chodec prejde zvyšnú časť priechodu pre chodcov, aj keby na priechod vstúpil v poslednej sekunde jeho zelenej. Zároveň vozidlá, ktoré prichádzajú do križovatky z pravej alebo ľavej strany z pohľadu chodca, sú povinné dať chodcom prednosť a na tento fakt sú upozornené zasvieteným signálom žltej farby v tvare chodca, bicykla alebo chodca a bicykla.

Dĺžka zelenej môže byť v priebehu dňa rôzna, no vždy je stanovená minimálna zelená podľa spomínaných zásad. Súvisí to s tým, že väčšina svetelných križovatiek v Nitre je dynamicky riadená, to znamená, že dĺžka zelenej pre vozidlá sa v priebehu dňa mení, v závislosti od počtu vozidiel, ktoré sú aktuálne na cestách. S tým súvisí aj druhý nepriaznivý faktor pre peších, ktorým je čakanie na zelenú. To sa chodcom môže zdať príliš dlhé. Mnohokrát ide o subjektívny pocit, no je fakt, že časté križovanie pešej trasy svetelne riadeným priechodom pre chodcov, môže niektorých odrádzať od chôdze. Preto je dôležité zvoliť vyvážený pomer trvania zelenej tak, aby chôdza nestratila na atraktivite. S modernizáciou svetelných križovatiek v Nitre prichádzajú aj rôzne

zmeny a jednou z nich je takzvané dopytové tlačidlo, aké je napríklad na križovatke Štúrova – Damborského – Palánok. Po jeho stlačení sa požiadavka na pridelenie zelenej na konkrétnom priechode zaradi do programu riadenia križovatky a po určitom čase táto zelená naskočí. O tom, aký dlhý bude tento čas, rozhoduje okrem iného moment, v akej fáze cyklu križovatky chodec toto tlačidlo stlačí, a preto môže byť rôzny. Spravidla ale netrvá dlhšie ako 1 – 2 minúty.

Ak by mala byť zelená pre chodcov častejšie alebo by trvala dlhšie, prejavilo by sa to na kolónach vozidiel, ktoré by na križovatkách vznikali, čím by sa zase výrazne zhoršila celková dopravná situácia, dlhšie by čakali nielen vodiči osobných áut, ale napríklad aj autobusov, čo by malo nepriaznivý vplyv na dopravu v celom meste. Sú lokality, kde stojí za zváženie pridanie 2 – 3 sekúnd v prospech chodcov, napríklad na priechode cez Štefánikovu tr. medzi mestským úradom a Filozofickou fakultou UKF, kde to nastavenie križovatky dovolilo, no väčšina svetelných križovatiek je nastavená hranične a pridanie čo i len jednej sekundy v prospech chodcov by malo vplyv na samotnú križovatku a aj križovatky v okolí. Možné by to však bolo v prípade, ak by bolo vozidiel v meste podstatne menej, čím by mohli byť chodci výraznejšie preferovaní.

*Radovan Slávik,
dopravný inžinier
Foto: Roman Oravec*

ČO VŠETKO ROBÍ NITRA PRE UKRAJINCOV

Uplynul mesiac od vypuknutia konfliktu na Ukrajine, ktorý do Nitry dohnal už stovky vojnových utečencov. Mesto Nitra od prvých hodín pracuje na tom, aby im pomohlo v Nitre nájsť nový, bezpečný domov.

V tomto smere pomáha práve COMIN, komunitné centrum, ktoré mesto prezieravo zriadilo už v roku 2019 na pomoc

pre cudzincov pracujúcich alebo študujúcich v Nitre. „Keď centrum vznikalo, bolo veľa ľudí, ktorí jeho existenciu

spochybňovalo. Dnes sa naplno ukazuje, že bolo nesmierne užitočné mať už zabehnuté centrum so sieťou kontaktov, ktoré od vypuknutia konfliktu naplno pomáha ľuďom z Ukrajiny, aby u nás našli bezpečný domov," povedal primátor Nitry Marek Hattas.

KOMUNITNÉ CENTRUM DENNE VYBAVÍ 100 AŽ 200 UKRAJINCOV

COMIN sídlil v klientskom centre na mestskom úrade. Pred pár týždňami rozšíril svoje kapacity, nielen priestorové, ale aj personálne.

COMIN sa presťahoval do väčších priestorov. Päť dní do týždňa pracovníci a dobrovoľníci poskytujú pomoc v CVČ Domino. Hľadajú ubytovanie pre utečencov, pomáhajú im v pracovných veciach, administrujú potrebné papierovačky, deťom utečencov zabezpečujú umiestnenie v škôlkach a školách, riešia však aj množstvo individuálnych problémov.

K stálym zamestnancom sa pridali ďalší z mestského úradu a Turistického informačného centra a pomáhajú aj dobrovoľníci. Koordinuje ich Janka

Popovicsová z Nitrianskeho centra dobrovoľníctva. „V prvotných vyhláseniach o pomoci Ukrajincom som videla podpísaný aj COMIN a keďže som s nimi pred tým spolupracovala, ponúkla som sa, že môžem s čímkoľvek pomôcť. V práci ma čakali voľnejšie dva týždne," popisuje začiatky spolupráce, kedy nastavovala najmä procesy logistiky centra a školila dobrovoľníkov.

COMIN JE „HUBOM PRE INFORMÁCIE“

Deň v COMINE začína o 8:30. Pracovníci a dobrovoľníci

UTEČENECKÁ KRÍZA V ČÍSLACH

- 258 564 ľudí prešlo doteraz cez hranice, z toho 101 301 detí
- 47 322 osôb požiadalo o dočasné útočisko, z toho je 20 651 detí
- 568 ľudí je ubytovaných v Nitre
- 190 ľudí v Nitre poskytlo svoje súkromné ubytovacie kapacity
- 413 ľudí si denne prevezme jedlo v sociálnej výdajni na tržnici
- 249 detí navštevuje mestské základné školy
- 55 detí navštevuje mestské materské školy

**Údaje v čase uzávierky Radničných novín.*

upracú a pripraví priestor, aktualizujú databázy a vymenia si informácie z predchádzajúceho dňa, aby mohli o deviatej otvoriť.

Vo vstupnej hale vždy čaká dobrovoľník, ktorý sa Ukrajincov pýta, či majú vybavený štatút odídencu. Na základe neho môžu dostať od štátu pomoc – ubytovanie, stravu, zdravotnú starostlivosť, dopravu a podobne. „To je prvá vec, ktorú musia mať vybavenú, aby sme s nimi mohli pracovať," hovorí Popovicsová. Následne prechádzajú do informačného centra, v ktorom

Zbierka materiálnej pomoci KC Zobor (Svätourbanská 31) stredy od 9:00 do 19:00 štvrtky od 9:00 do 17:00

ZOZNAM AKTUÁLNE POTREBNÝCH VECÍ:

- hygienické potreby pre dospelých (toaletný papier, tekuté mydlá, dezinfekcia, zubné pasty a kefkы, papierové vreckovky)
- hygienické potreby pre deti (plienky, detské utierky)
- trvanlivé potraviny pre dospelých
- trvanlivé potraviny pre deti do 10 rokov (sunar, výživa, piškóty, kojenecká voda)
- nealkoholické nápoje
- zdravotnícke potreby (lekárnička, obvazy, vitamíny)
- hygienicky nezávadné matrace
- karimatky, spacáky, stany
- vankúše, prikrývky, deky

sú jednotlivé stanoviská na vybavenie ubytovania a staravy, právne poradenstvo alebo ďalšie informácie.

Na každom stanovisku je tlmočník. Najväčší nával majú po víkende a doobeda.

V COMIN-e mesto zriadilo aj detský kútik. Kým matky vybavujú potrebné dokumenty, deti môžu stráviť čas hraním sa. Venuje sa im tam pracovníčka z Centra Slniečko a tlmočníčka.

SOLIDARITU PREJAVUJÚ OBYVATELIA, FIRMY AJ INŠTITÚCIE

„Mobilizácia zamestnancov mestského úradu, charity, občianskych združení a dobrovoľníkov je neuveriteľná. Každý deň sa pridávajú ďalší a ďalší obyvatelia Nitry,“ hovorí primátor.

Radnica zriadila zbierku materiálnej pomoci. Funguje dva dni v týždni v Kultúrnom centre Zobor na Svätourbanskej 31. Ľudia sem môžu nosiť hygienické potreby, potraviny, vankúše i periny. „O jednot-

livých veciach, ktoré k nám ľudia prinesú, si vedíme databázu. Časť z nich ostáva v Nitre a je poskytnutá ľuďom z Ukrajiny, ktorí sem prišli. Ostatné veci presúvame do centrálného logistického skladu, odkiaľ pôjdu na hranice,“ povedal Pavol Ferčák z radnice. S kolegami zabezpečuje logistiku ako aj prípravu núdzového ubytovania.

„Počas posledného marcového týždňa sme od ľudí prevzali desiatky matracov, ktoré využijeme v núdzovom ubytovaní. Pridali sa aj ďalšie organizácie a firmy, ktoré s nami konzultovali konkrétne potreby, za čo im ďakujeme,“ dodáva Ferčák.

MESTO ZRIADUJE NÚDZOVÉ UBYTOVANIE

V čase uzávierky novín pripravovala radnica núdzové ubytovanie v bývalej základnej škole na Levickej. To má poskytnúť miesto pre vyše 150 ľudí. Budova je nevyužívaná,

má oddelený vstup od vedľajšej strednej školy, čím mesto zabezpečí oddelené fungovanie ubytovania a stredoškôľakov.

Mesto zo začiatku uvažovalo o ubytovaní v telocvičniach. „Od tohto sme upustili, nakoľko nechceme obmedzovať žiakov a hodiny telesnej výchovy,“ vysvetľuje hovorca Nitry Tomáš Holúbek. Ďalším dôvodom je, že mesto nechcelo pripraviť školy o možnosť prenájmu telocviční, z ktorého majú príjem. „Preto sme sa rozhodli využiť nevyužívané priestory školskej budovy na Levickej,“ dodáva Holúbek. Zároveň nevyklučuje, že v prípade veľkého návalu vojnových utečencov bude mesto nútené pristúpiť k ubytovaniu v telocvičniach.

Lenka Mareková
Foto: Roman Oravec

ŽENA, KTORÁ JE V PRVEJ UTEČENECKEJ LÍNII: PROBLÉMY NASTANÚ, KEĎ ZAČNÚ UTEKAŤ ĽUDIA POSCHOVÁVANÍ V PIVNICIACH

Tomáš Holúbek
foto: Roman Oravec

Keď na mestskom úrade začínala riešiť medzinárodné vzťahy, netušila, že o niekoľko mesiacov budú jej hlavnou pracovnou náplňou vojnoví utečenci. IVONA FRAŇOVÁ im pomáha v komunitnom centre COMIN, ktoré mesto pre obrovský nápor dočasne presunulo z mestského úradu do Domina. Práve tu zažila Ivona sedemmesačného utečenca, ale aj sedemdesiatročného. Denne stretáva ľudí, ktorí ani netušia, v akom sú meste, pretože do Nitry stihli ujsť s narýchlo pobalenou igelitkou.

V COMIN-e sa už od začiatku vojny premlelo X ľudí. Ktorí boli takí, čo vám utkveli v pamäti?

- Ako prví sem začali chodiť klienti, ktorí na Slovensku už mali rodinu a vedeli, že vojna prichádza, tak sa prví spamätali a prichádzali sem. Boli to bežní ľudia, ktorých sme ani nevnímali ako utečencov. Prvý z klientov, ktorý mi tak naozaj utkvil v pamäti, bola pani, ktorá k nám prišla s igelitkou, sadla si a keď som sa jej spýtal, čo chce a ako jej môžem pomôcť, tak sa zrazu zosypala a rozplakala. Bol to náš prvý utečenec, ktorý utiekol z Ukrajiny hneď, ako sa začala obsadzovať atómová elektráreň. Zobrala z domu svoje dve vnúčence, zbalila ich do jednej igelitky, nasadla do vlaku, cestovala dvadsať hodín. Od hraníc ju sem niekto preniesol, ani nevedela kto a 'vypľul' ju pred Mestským úradom v Nitre. Ani netušila, kde je. Doma nechala 70-ročného muža a 90-ročnú matku. Ostala som zaskočená, na toto sme neboli vôbec pripravení. Úžasné bolo, že nám už nabiehali prvé ubytovacie kapacity. Zavolali sme teda jednej pani, ktorá u seba doma ponúkala utečencom ubytovanie. Prišla si po túto utečenkyňu, pomohla jej odnieť veci a stará sa o ňu dodnes. V nešťastí sa stretli dvaja úplne neznámi ľudia.

Takýchto emotívnych príbehov ste tu už zrejme zažili kvantum.

- Nemáte sa čas veľmi rozprávať, mávame tu nával. Ak čas je, tak sa utečencov popýtame, akú majú situáciu doma. S kým sa ale rozprávame, tak to sú naši dobrovoľníci, ukrajinskí študenti. A to sú tie osudy, ktoré nás najviac zasahujú.

Je to nápor na psychiku všetkých pracovníkov, ktorí pôsobia v rámci COMIN-u,

v rámci mestského úradu. Ako sa to dá zvládnuť?

- Naozaj neviem. Je to ako malý zázrak, že sme prakticky cez víkend naštartovali COMIN. Mesto bolo našťastie natoľko rozumné, že COMIN ako komunitné centrum pre vedomostnú a pracovnú mobilitu udržiavalo v tej pozícii, že dvakrát týždenne fungovalo ako poradenská služba. Cez víkend sme ho doslova naštartovali ako nízkonákladovú funkčnú firmu, ale len vďaka dobrovoľnej práci ľudí, ktorých sme brali a za pochodu si ich testovali a zisťovali, kto je dobrý, kto nie, kto sa nám sem vráti, kto nie. Prakticky mesiac to držíme na pleciah dobrovoľníkov.

Keď ste na mesto pred niekoľkými mesiacmi nastupovali pracovať, išla ste na pozíciu, ktorá zabezpečuje zahraničnú spoluprácu. Asi vám ale nenapadlo, že po pár mesiacoch bude gro vašej práce vojnový konflikt na Ukrajine.

- To určite nie. Už predtým sme spolupracovali priamo s ukrajinskou komunitou. Aj primátor sa pripravoval na nejaké pravidelné stretnutia s cudzincami, lebo našou snahou bolo integrovať cudzincov do komunity, tých cudzincov, ktorí tu pracujú, sú slušní ľudia a sú prínosom pre mesto. Mali sme teda vybudovanú veľmi dobrú platformu, na ktorej sme stavali a ktorá sa ukázala ako prínosná aj pre ďalších utečencov a pre sieť dobrovoľníkov.

Dobrovoľníci asi tiež netušili, do čoho idú a niektorí na to možno nemali ani mentálne nastavenie...

- Začali sme si vyberať dobrovoľníkov, hlavne ľudí, ktorí nám vedeli dať k dispozícii väčšiu časovú kapacitu. Ale nerozlúčili sme sa so žiadnym

človekom, ktorý sa ponúkol poskytnúť dobrovoľnú pomoc. Každé ráno sme začínali s úplne novými vecami, potom sme aktualizovali dáta a zaškolovali dobrovoľníkov počas chodu. Mali sme tu už Ukrajincov, no zároveň sme sa učili a dávali im všetky potrebné služby.

Aké by malo byť mentálne vybavenie dobrovoľníkov?

- Ochota pracovať a hlavne ochota učiť sa nové veci. Treba ľuďom dať príležitosť, sledovať ich a postupom času uvidíte,

v ktorej práci sú dobrí – niektorí sú fajn na stresové situácie, iní vedia vypočítať vojnových utečencov a komunikovať s nimi. Neskutočne nám pomohla napríklad pani Mariana Kováčová z Centra Slniečko, ktorá má veľkú skúsenosť s krízovými situáciami. Pomáhala nám hlavne s matkami s deťmi.

Bolo veľmi fajn, že sa ukázalo, aké organizácie sú v meste a že aj reálne vedia podať pomocnú ruku.

Vy ste v podstate mestskou úradníčkou, no táto práca má asi ďaleko od toho, čo sa považuje za typickú úradnícku prácu.

- Už teraz áno. (smiech)

Toto nie je len robenie spisov, je to mentálne náročná práca, ale aj práca náročná na čas. Ste tu v podstate nonstop. Ako vyzerá váš bežný deň potom, čo sa 24. februára začali diať zverstvá na Ukrajine?

- Sú to žalúdočné krče počas noci, ktorým sa v takejto situácii človek neubráni. Dôležité je nastavenie vecí, tie sme nastavovali po pracovnej dobe, lebo od deviatej do tretej musíme riešiť prevádzku a na nič iné vtedy nie je čas. Potom prídem domov, sadnem si a začínam

riešiť, aké veci bude treba vybavovať a zároveň fungujem na pohotovostnom telefóne. O desiatej večer si začnem robiť agendu úradu, zahraničné cesty a komunikáciu so zahraničím. Ráno vstanem o piatej a začínam riešiť veci, na ktoré som zabudla, lebo ráno je čistá hlava. U nás doma je teraz blázinec, ja mám doma v podstate druhé krízové centrum. Zatiaľ mi to rodina toleruje, ale uvidím, dokedy. Silu v tomto všetkom mi ale dávajú ľudia okolo mňa, nielen rodina, ale aj kolegyne z kancelárie primátora a ďalší úžasní ľudia, ktorí nehľadajú, ako sa niečo nedá, ale ako sa dá pomôcť. Sám by človek nič nedokázal. Obdivujem dobrovoľníkov, ktorých tu máme vo veku od 18 do takmer 70 rokov.

Napriek tomu, že sú dobrovoľníci, asi sa viete o nich oprieť. Zrejme nejde o ľudí, ktorí z jedného dňa na druhý odídu a nechajú vás v šticu.

- Veľakrát som si aj uvedomila, že veď sú to predsa dobrovoľníci. Mali sme mnoho situácií, kedy sme boli v strese, možno sme aj tvrdšie pritlačili na ľudí. No potom si v duchu hovoríme – stop, stop, stop, on tu predsa nemusí byť, on nie je náš zamestnanec. Veľa vecí sa vyčistilo aj na úrade, aspoň sa

- Áno, hovorili sme jazykom, čo im viac vyhovoval, buď anglicky alebo rusky. Najväčší problém bol, že sme na úplnom začiatku toho všetkého nevedeli podávať overené informácie. Mali sme šťastie, že sme mali advokátku, s ktorou sme konzultovali veľa vecí, za chodu sme riešili veci s cudzineckou políciou, s úradom práce. Problém bol vytvoriť agendu, aby bolo jasné, o čom máme tých ľudí informovať. Až postupne začali nabiehať veci – veď pri prvých utečencoch nefungovala ešte ani len regis-

študentov, ktorí pôsobili na ukrajinských univerzitách, uteká pred vojnou rovnako ako domáci. Často sú to študenti z posledných ročníkov, ktorým chýba pár skúšok k získaniu titulu. Sú to navyše ľudia, ktorí pochádzajú z krajín mimo Európy. Mali ste aj takéto prípady?

- Určite. Robíme si aj presnú štatistiku ľudí, ktorí k nám prídu. Prichádzajú napríklad stredoškólači, ktorých posielame na nitrianske stredné školy, ale každý z riaditeľov má na nich iné požiadavky. Hovoríme pritom o mladých ľuďoch, ktorí majú v rukách jeden papier, štatút odídencu, a to je asi tak všetko, mnohí si nestačili ani doklady zobrať. Bavili sme sa aj s univerzitami o tom, ako podchytiť študentov. Keď budú jasné pravidlá, ako budú študovať a zapájať sa, všetko ostatné sa môže vyriešiť potom. Nekomplikujme im ešte viac situáciu, ktorá už aj tak je pre nich nepredstaviteľne náročná.

Akú majú odídenci z Ukrajiny predstavu o tomto konflikte? Veria tomu, že do pár týždňov sú naspäť, alebo sa už mentálne pripravujú na to, že možno sa do svojej krajiny ani nevrátia?

- Prvá vlna boli takí tí solventnejší utečenci, ktorí nemali problém zaplatiť si veci, tí aj hovorili, že chcú ísť odtiaľto ďalej, napríklad do Kanady, do Francúzska, do Rakúska. Vždy sa nabaľovali na nejakých známych, a teda aj ich cieľová krajina sa odvíjala od známostí, ktoré v danej krajine mali. Pri nich sme riešili, či je dobré požiadať o štatút odídencu, pretože fungovali aj dezinformácie, že po jeho získaní tu budú musieť ísť čas ošťať a až potom môžu odísť, takže sme ich cez právnu poradňu usmerňovali. V druhej vlne prišli hlavne rodičia a príbuzní

študentov, ktorí tu už pôsobili. Potrebujú tu len nejakú prečkať vojnu a chcú sa vrátiť na Ukrajinu. Sú tu aj ľudia, ktorým sa rozdelila rodina, keď utekali pred vojnou. No a potom tu máme skupinu nepľnoletých detí, s kuratelou riešime, čo majú robiť, aby nemuseli ísť do detských domovov. Vážne problémy ešte len nastanú, keď sa uvoľnia zablokované koridory a keď vyjdú z pivníc tí ľudia, ktorí sa schovávali a ktorí určite v daných podmienkach nebudú chcieť ostať na Ukrajine. A to ani nehovorím o ďalších veciach. Pribúdajú psychické problémy, rôzne diagnózy. Potrebujeme aj sieť odborníkov, napríklad lekárov, no lekári doteraz ani len nemali jasné pravidlá, každý večer dostávali z ministerstva iné pokyny, ktoré neboli zosúladené s migračným úradom. Verím, že sa konečne nastavia jasné pravidlá, ako usmerňovať utečencov.

Vy veľmi pretláčate koncept, ktorý sa snažíte implementovať aj do ostatných orgánov mesta, a ten hovorí, že by sme sa mali pripravovať aj na dlhodobšie riešenie. Teda aby sme nerátali s pár týždňami, ale aby sme boli pripravení aj na možnosť, že vojna potrvá aj pár rokov.

- Je dôležité nastaviť mestský úrad, kde sa určite musí posilniť sociálny odbor, školstvo, evidencia obyvateľstva... Úrad sa musí nastaviť tak, aby sme vedeli zvládať ľudí, ktorí tu ostávajú žiť, jednoducho služby musia byť poskytované aj pre nich.

Ako sa skupiny Ukrajincov ocitajú práve v Nitre? Prečo tí, čo tu už sú, prišli práve sem, ako sa sem dostali?

- Časť sa sem dostala, pretože tu majú známych. Ale čo som bola najviac nahnevaná, tak to

KTO JE IVONA FRAŇOVÁ

Vyštudovala Vysokú školu pedagogickú v Nitre. Neskôr sa v štúdiu špecializovala na cestovný ruch, ekonomiku, marketing a sociálne veci. Je zakladateľkou Nitrianskeho informačného systému NISYS (dnes TIC, Turistické informačné centrum). Šéfovala mediálnemu oddeleniu Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, zavádzala korporátnu identitu univerzity, viedla projekty zamerané na kvalitu. Je dlhoročnou prezidentkou Asociácie informačných centier Slovenska. Pôsobí tiež ako členka správnej rady Nitrianskej komunitnej nadácie. Pracuje na Mestskom úrade v Nitre, kde má na starosti medzinárodné vzťahy.

ukázalo, ktorí ľudia ozaj robia a sú šikovní a ktorí sú brzdou. Mne sa teda veľmi veľa vecí vyčistilo v živote, v pracovných vzťahoch, ale aj v osobných.

Keď sem prišli prví utečenci, čo bol najväčší problém? Bola to jazyková bariéra? Predpokladám, že tu neboli od prvej hodiny k dispozícii tlmočníci.

- Jazyková bariéra nebola, po tridsiatich rokoch som vyhrabala ruštinu. (smiech) Prví klienti sem prichádzali s Ukrajincami, ktorí náš jazyk ovládali, takže toto bol najmenší problém.

S mladšími Ukrajincami sa asi dá komunikovať aj anglicky.

trácia. Utečenci sa napríklad báli zaregistrovať, mali obavy, či sa po registrácii u nás budú môcť vrátiť domov. Mnohí si naozaj mysleli, že odchádzajú na týždeň-dva a vrátia sa domov. Veľa ľudí sa ale nemá kam vrátiť, to bude ešte veľký problém. Narážali sme aj na to, že neprichádzali iba Ukrajinci, ale aj iní cudzinci. Mali sme tu napríklad pár, v ktorom ona bola Ukrajinka, on Gruzinec, takže on išiel v úplne inom režime. Zrazu sme sa dostali do takých odborných vecí, na ktoré nebolo ľahké poskytnúť odpovede. Dnes sme už univerzálni a nachystaní prakticky na všetko, no na začiatku sme neboli vôbec pripravení.

Zachytil som informáciu, že množstvo zahraničných

bolo na tých akože „záchran-
cov“, ktorí chodili zachraňovať
k hraniciam. Bol to síce od
nich pekný humanitárny čin,
ale oni ich vytrhli zo systému,
ktorý mal štát nachystaný, vy-
sadili ich tu a mesto staraj sa.

**Nitra je z ich pohľadu
neznáme mesto. Možno
im ešte niečo hovorí
Bratislava, Košice, ale
Nitra asi sotva. Neťahajú sa
potom odtiaľto ďalej, možno
aj v rámci Slovenska?**

- Vždy to ide po hlavnej tepne
a ešte to len bude pokračovať.
Nás to možno ešte neschytalo
naplno, lebo vlaková stanica tu
nie je významným dopravným
uzlom. Nitre to pomohlo v tom,
že sme nechytli tú prvú vlnu,
lebo inak by tu ľudia boli na
uliciach. Mestu veľmi pomohlo
aj to, že hneď na začiatok vy-
hodil mestský úrad von výzvu
na poskytovanie ubytovania
v súkromných domoch a by-
toch. Nikto nevie vybudovať
za deň núdzové ubytovacie
centrum, ani samotné mesto
nie. Navyše, na okresoch nie
sú krízoví manažéri, ktorí toto
mali zvládať ako prvé a sa-
mospráva by mala riešiť až
následné veci.

**S ubytovaním vznikli aj prvé
problémy. Hoci do výzvy
sa mali zapájať iba ľudia,
ktorí poskytujú ubytovanie
zadarmo, vyskytli sa prípady,
že niekto zneužil situáciu
a začal pýtať za prenocovanie
peniaze. Upozorňujete
utečencov na to, že ak
ich posielate na privátne
ubytovanie, platiť nemusia?**

- S týmto sme nemali až také
problémy ako skôr s rôznymi
neserióznymi pracovnými
a inými agentúrami. Pre nás
bolo dôležité všetkých upozor-
ňovať, aby si odfotili dokumen-
ty, aby si splnili ohlasovací
povinnosť a podobne. Bola
tu veľká vlna solidarity aj zo
strany ubytovacích zariadení,
ktoré poskytovali ubytovanie

aj pre tých, čo nemali penia-
ze, aby si to mohli zo svojho
zaplatiť.

**Aké je vekové zloženie
utečencov?**

- Je to rôzne, mali sme tu veľa
žien s deťmi, starších ľudí.
Najmladší utečenec mal sedem
mesiacov, najstarší mal vyše
sedemdesiat rokov.

**Ako vnímajú Slovákov?
Asi nás berú ako krajinu,
ktorá im pomáha, no
sme im blízki aj jazykom,
prípadne nejako inak?**

- Myslím si, že Ukrajinci sú

**Na Facebooku koloval taký
smutnosmiešny obrázok.
Slovák sa pri pohľade
na utečenca z Ukrajiny,
ktorému sa u nás dostalo
pomoci, pýta, kto pomôže
mne. Odpoveď znela: nikto,
pretože tebe už naozaj niet
pomoci. Čo na to hovoríte?**

- Určite je veľa egoizmu. Za
ten mesiac, čo trvá vojna, som
na sociálnych sieťach videla
veľa hlupákov, veľa hejtovania,
negativizmu, až mi z toho bolo
ťažko. No zároveň sa mi uká-
zalo, že je tu kopa úžasných
a pozitívnych ľudí, ktorí v tom
nešťastí ukázali, že majú srdce
a vedia byť empaticí. A takíto

**„Nekomplikujme utečencom ešte viac
situáciu, ktorá je už pre nich aj tak
nepredstaviteľne náročná.“**

IVONA FRAŇOVÁ

nám veľmi blízki naturelom.
A sú nesmierne vďační aj do-
jať, že im pomáhame. Teraz je
veľmi dôležité, aby sme týchto
ľudí podchytili, aby sme ich za-
radili do spoločnosti, aby začali
pracovať a aby nám neboli na
záťaž. Nebude to jednoduché,
lebo je tu napríklad aj kopec
tehotných žien – problémy tu
budú veľké. Keď sa stretnem
s tým, že niekto sa sťažuje,
koľko je v meste Ukrajincov,
hovorím im, aby boli radi, že
majú kde bývať a čo je, lebo
niekto nemá ani len to.

ozaj dobrí ľudia v silne krízovej
situácii zrazu vyplávali na
povrch.

**Nie je predsa len riziko, že
aj tí dobrí ľudia sa časom
unavia z pomáhania? Že
aj ľudia, ktorí niekoho
nezištne prijali k sebe
domov, si po čase polezú
s cudzincami na nervy?**

- Áno, to sa môže stať. Kaž-
dému preto hovorím, aby si
poriadne rozmyslel, ako chce
pomôcť. Najľahšie sa pomáha

na diaľku – pošleme niečo
do Afriky, pošleme niečo na
hranice, ale vtedy sa nás to
priamo netýka. Ale ak toho
človeka máte u seba, zrazu ste
mu tútorom, sprievodcom,
beriete ho do svojej rodiny. Nie
každý to zvládne.

**Dobrovoľníci môžu po čase
vyhorieť, aj vy môžete po
čase vyhorieť. Vy ste ale na
rozdiel od dobrovoľníkov
zamestnankyňou mesta.
Pustili ste sa však do pomoci
ľuďom s vervou, z ktorej
cítiť, že to neberiete iba
ako pracovnú povinnosť.
Kde beriete tú energiu?**

- Mňa nabíja, keď vidím, že
mám okolo seba ľudí, ktorým
na tom záleží rovnako ako
mne. Mohla som byť ticho,
pozerať sa do zeme a nikto by
si ma nevšimol, ale nemám to
v povahe. V mojich predošlých
zamestnaniach, či už v infor-
mačných centrách alebo na
univerzite, som získala výhodu
v tom, že viem nastavovať
systémy tak, aby boli funkčné.
A potom už stačí iba prevziať
prevádzku. Čo je pre mňa tiež
veľmi dôležité, je podpora
vedenia mestského úradu,
pretože nie je úplne samozrej-
mé, že nadriadení vám dovoľia
robiť to, čo si vy myslíte, že je
dobré. Páči sa mi, že veľa ľudí,
od primátora cez prednostu
až po vedúcich odborov a ich
zamestnancov, je zapálených
pre dobrú vec a chcú drama-
tickú situáciu, ktorá vznikla,
riešiť. O to viac ma zaráža, keď
počujem hejterov, ale vždy si
hovorím, že to sú tí ľudia, ktorí
nikdy nič neurobili pre toto
mesto, nikdy mu nepomohli,
preto majú taký negatívny
postoj. Alebo sú chudáci len
nešťastní a mamička ich
nemala rada, ako hovoril Peter
Pan. (smiech) Bola by som veľ-
mi rada, aby nás tento veľký
problém spojil a aby sme do
toho neťahali politiku a nepo-
litizovali.

20 ROKOV V ULICIACH NITRY

Združenie STORM, ktoré pomáha pri kontroverzných témach, zbiera použité injekčné striekačky a pracuje s mládežou oslavuje 20 rokov. To je čas na rekapitulovanie.

Zvlášť, ak ide o 20 rokov existencie občianskeho združenia, mimovládky, ktorá pomáha pri tak kontroverzných témach ako sú aj drogy. Združenie STORM tento jubilejný rok dosiahlo. Bilancovanie je na mieste, a preto by som našu históriu, úspechy a zmysel celej našej existencie rada zhrnula pár riadkami.

PREČO VLASTNE SME?

Pretože prevencia má veľa podob a my sme si vybrali jednu veľmi praktickú. Využívame pri tom filozofiu znižovania rizík a škôd.

ČO TO ZNAMENÁ?

V bežnom živote aj napríklad to, že sa zapneme bezpečnostným pásom v aute. Znižujeme riziko úrazu, „škôd“ na vlastnom tele. V téme injekčného užívania drog, je to najmä o znižovaní rizík z prenosu rôznych ochorení medzi užívateľmi ale i spoločnosťou. Klientov vedíme k zodpovednému, realistickému pohľadu na drogy, vysvetľujeme rôzne úskalía užívania, v prípade záujmu ponúkame pomoc, kontakt, povzbudenie, sprevádzanie. Už 20 rokov sa pohybujeme

pravidelne v uliciach Nitry a stretávame sa s tými, ktorých bežne väčšinou ľudia odsúdia. Nemáme však instantné riešenia na problém drog. Neveríme, že keď všetci pôjdu na liečenie, do väzenia či sa odsťahujú z mesta, tak sa ich užívanie vyrieši. Ale veríme, že keď venujeme čas a energiu do profesionálneho vzťahu a ponúkneme neohodnotiace sprevádzanie v ťažkých chvíľach, tak sa zníži riziko recidív, zhoršenia stavu, či prepuknutie epidémie žltacky a pod.

Tiež sa staráme už 20 rokov o to, aby bolo v Nitre bezpečnejšie. Zbierame použité injekčné striekačky v meste. Ľudia nám ich môžu nahlásiť cez Facebook Bezpečne v komunite Nitra.

Nepracujeme len s dospelými, ale aj s deťmi a mládežou, ktorá sa pohybuje po sídliskách, ale i v online priestore v programe CIRKUS.

A taktiež chceme toto výročie osláviť a preto pozývame všetkých záujemcov na odbornú konferenciu KOMPOZIT a podvečerný hudobný program 20. 5. 2022. Viac informácií na www.zdruzeniestorm.sk alebo www.kompozit.storm.sk

Andrea Hugáňová, štatutárna zástupkyňa Združenia STORM

ZBERNÝ DVOR

**Nábřežie mládeže 87,
areál firmy Nitrianske
komunálne služby s.r.o.**

PO - PI: 7,30 – 17,00 hod.

SO: 8,00 – 16,00 hod.

NE: ZATVORENÉ

**ZBERNÝ DVOR Cabajská
cesta (areál Katruša)**

PO: zatvorené

UT - PI: 9,00 – 12,30 hod.

a 13,00 – 17,00 hod.

SO: 8,00 – 11,30 hod.

a 12,00 – 16,00 hod.

NE: ZATVORENÉ

ZBERNÉ DVORY

Braneckého ul.

a Zoborské kasárne

apríl – október

pondelok: ZATVORENÉ

utorok – piatok: 9,00 – 12,30

hod. a 13,00 – 17,00 hod.

SO: 8,00 – 11,30 hod. a 12,00

– 16,00 hod.

NE: ZATVORENÉ

ZBERNÝ DVOR

Rabčková ul. Janíkovce

apríl – október

PO: ZATVORENÉ

UT: 10,00 – 13,30 a 14,00 – 17,00 hod

ST – ŠT: ZATVORENÉ

PI: 10,00 – 13,30

a 14,00 – 17,00 hod.

SO: 9,00 – 12,30

a 13,00 – 16,00

NE: ZATVORENÉ

ZBERNÝ DVOR

a KOMPOSTÁREŇ

Medzi vodami 13/C,

Nitra – Krškany

apríl – október

PO - PI: 7:00 – 16:00

SO: 8:00 – 12:00

Nedeľa: ZATVORENÉ

HARMONOGRAM JARNÉHO UPRATOVANIA

Mestská časť	Poradie turnusu	Termín	VMČ
Klokočina I a II	I.	11. 4. – 15. 4. 2022	VMČ 4
Staré Mesto II	II.	25. 4. – 29. 4. 2022	VMČ 2
Staré Mesto I	III.	2. 5. – 6. 5. 2022	VMČ 2
Chrenová I – III	IV.	9. 5. – 13. 5. 2022	VMČ 7
Klokočina III, Čermáň	V.	16. 5. – 20. 5. 2022	VMČ 4, 3
Chrenová II a IV	VI.	23. 5. – 27. 5. 2022	VMČ 7
Zobor od Kláštorskej, smer východ	VII.	30. 5. – 3. 6. 2022	VMČ 6
Drážovce a Zobor od Kláštorskej, smer západ	VIII.	6. 6. – 10. 6. 2022	VMČ 6
Diely, Párovské Háje, Kynek, Mlynárce	IX.	13. 6. – 17. 6. 2022	VMČ 5
Horné a Dolné Krškany, Janíkovce	X.	20. 6. – 24. 6. 2022	VMČ 1,7

INŠTRUKCIE PRE OBYVATEĽOV

- Kontajner bude na stanovište dovezený o 12:00 a odvezený o 20:00.
- Počas dňa bude kontajner podľa potreby niekoľkokrát odvezený.
- Ak občan nestihne vyniesť odpad v deň zberu v jeho najbližšom stanovišti, môže tak urobiť počas týždňa vo svojom VMČ, pričom vzdialenosť stanovišta bude aj tak prijateľná.
- Do veľkoobjemových kontajnerov ukladajte hlavne veľkorozmerný komunálny odpad (rozobraté skrine, stoly, WC misy, atď.).
- Žiadame obyvateľov, aby do kontajnerov na jarné upratovanie neukladali organický odpad (konáre, drevo, lístie atď.) a OEEZ (elektrozariadenia – televízory, chladničky a pod.).
- Skrine, rôzne krabice a iné rozmerovo veľké odpady žiadame rozobrať a následne uložiť do veľkoobjemového kontajnera.
- Väčšie množstvá komunálneho odpadu môžete uložiť po predložení občianskeho preukazu, ak máte trvalé bydlisko v Nitre alebo dohodu o zaplatení poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v Nitre bezplatne na zberných dvoroch v meste.
- Stavebnú suť možno v zmysle platnej legislatívy uložiť na zberných dvoroch za poplatok 0,05 € za 1 kg.

Viac informácií na www.nks.sk

Prípadné ďalšie informácie môžete získať na MsÚ

– odbor životného prostredia - telefón: 037/ 6502 236 alebo

Nitrianske komunálne služby telefón: 037/ 6516 210, 0902 999 555

ROZPIS UMIESTNENIA KONTAJNEROV

11. APRÍLA - 6. MÁJA 2022 (TURNUS I. - III.)

KLOKOČINA I

PONDELOK 11. 4. 2022

1. Prešovská x Piešťanská
2. Žilinská x Pezinská
3. Pezinská x Partizánska
4. Žilinská pred 18
5. Nitrianska x Pezinská (bývalý stolnotenisový klub)

UTOROK 12. 4. 2022

6. Bazovského 6-8
7. Benkova 6
8. Mikovíniho 16 - za domom
9. Popradská - obrátka MAD
10. Mikovíniho 2

STREDA 13. 4. 2022

11. Jurkovičova 21 - k zadnému vchodu
12. Alexyho 2-4-8 (zatravnňovacie parkovisko)
13. Jurkovičova 3
14. Jurkovičova 16 - na prízjazdovú cestu k zadnému vstupu do kotolne

KLOKOČINA II

STREDA 13. 4. 2022

1. Bizetova - pod kotolňu na cestu k nádobám na KO
2. Beethovenova - oproti MŠ

ŠTVRTOK 14. 4. 2022

3. Bellova 10 - 12
4. Čajkovského 1
5. Čajkovského 38- 40 - k bývalému skeletu
6. Partizánska 75

PIATOK 15. 4. 2022

7. Partizánska 81
8. Čajkovského 11
9. Čajkovského 28
10. Šúdolská x A. Točíka
11. Čajkovského 13
12. Čajkovského 20

STARÉ MESTO II

PONDELOK 25. 4. 2022

1. Stavbárska
2. Vodná 1-7
3. Schurmannova x Kočeľova
4. Mostná 18 - vnútroblok

UTOROK 26. 4. 2022

5. Párovská ku garážam - za zubné oddelenie asfaltová plocha
6. Párovská 22 (zelený dom od hlavnej cesty)
7. Vikárska 11 - ku garážam
8. J. Kráľa 45 - 51
9. Pieskova medzi 10 - 18

STREDA 27. 4. 2022

10. Mariánska 12 - do dvora
11. PKO
12. Wilsonovo 12 - 18 (spevnená plocha ku smreku bližšie k č. 12)
13. Fr. Mojtu 47
14. Wilsonovo nábr. 34- 40

ŠTVRTOK 28. 4. 2022

15. Fr. Mojtu - oproti kníhkupectvu Viera
16. Kráľovská cesta
17. Východná x Malá ul.
18. Za Ferenitkou - vnútro blok
19. Mostná 3 - 7 (k trafostanici)

PIATOK 29. 4. 2022

20. Parkové nábrežie x ul. Na Predmostí
21. Kúpeľná vedľa budovy Telekomunikácii
22. Fr. Mojtu k ZŠ
23. Svätoplukovo nám. č. 3
24. Párovská x Hviezdna za VDI Služba
25. Wilsonovo nábr. x Štúrova na parkovisko

STARÉ MESTO I

PONDELOK 2. 5. 2022

1. Braneckého x Svetlá
2. Vajanského - vnútroblok
3. Hollého zastávka MHD
4. Bernolákova x Hollého
5. Cintorínska pred č. 2
6. Štúrova 47

UTOROK 3. 5. 2022

7. Štúrova 43
8. Štúrova x Rybárska
9. Štefánikova tr. č. 106
10. Štefánikova tr. č. 64
11. Richtára Peregrína x Smetanova
12. Misionárska 1 - 7 (ku kontajnerom na komunálny odpad)

STREDA 4. 5. 2022

13. Špitálska x 8. mája
14. Hodžova 24 - ku kontajnerom na KO
15. Kalinčiakova x Moyzesova
16. Banská x Misionárska
17. Benického 4 - 6
18. Vajanského x Krátka

ŠTVRTOK 5. 5. 2022

19. 8. mája x Rázusova
20. Jarmočná x Rázusová
21. Jarmočná medzi č. 10 - 14
22. Koniec Borovej
23. Začiatok Borovej
24. Wilsonovo nábr. otočka MHD

PIATOK 6. 5. 2022

25. Osvaldova 5
26. Damborského x 7. pešieho pluku
27. Štúrova 19 -21
28. Pri Červenom kríži 1-5
29. Medzi Hodžovú a Moyzesovu k trafo stanici
30. Stračia x Záhradná (potraviny Nitrazdroj CBA)

AKTUALIZÁCIA MOBILNEJ APLIKÁCIE BUS NITRA

V mobilnej aplikácii pribudli nové funkcionality. Nájdete tu online mapu s polohou zastávok a autobusov, zobrazenie meškania spojov, zobrazenie odchodov zo zastávok a zobrazenie cestovných poriadkov.

ÚDRŽBA ZELENÉ PRISPEJE K SPREHLADNENIU CIEST

V polovici marca mesto začalo s orezom drevín, ktoré zasahujú do cestných komunikácií zo súkromných záhrad a pozemkov. Rozvetvené konáre a prerastené kríky výrazne komplikujú prehľadnosť ciest, ohrozujú bezpečnosť cestnej premávky a prekážajú napríklad pri zvoze komunálneho odpadu. Prosíme obyvateľov rodinných domov a záhrad, aby iniciatívne prispeli k úprave a údržbe zelene, ktorá zasahuje za hranicu ich vlastného pozemku.

OBNOVU IKONICKEJ KALVÁRIE PODPORIL AJ MESTO

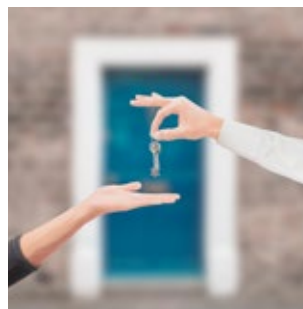
Dotácia vo výške 25-tisíc eur pôjde na obnovu a reštaurovanie fasády a všetkých súčastí Kaplnky Božieho hrobu. Rímskokatolícka cirkev Farnosť Nitra – Kalvária dokončila rekonštrukciu kaplniek zastavení Krížovej cesty, kaplniek sv. Anny a Najsvätejšej Trojice. V parku oproti kostolu vybudovali nový modlitbový areál zasvätený Guadalupej Panne Márii. V budúcnosti plánujú osvetliť reliéfy kaplniek a na inštalovať exteriérové osvetlenie Kaplnky Božieho hrobu a zrekonštruovať interiérovú výzdobu kaplnky.

DRUHÝ APRÍLOVÝ TÝŽDEŇ BUDE ZÁPIS PRVÁČIKOV

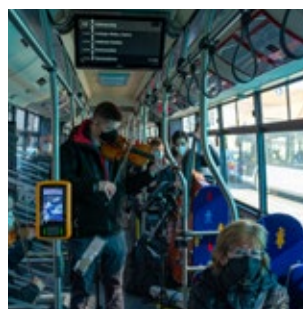
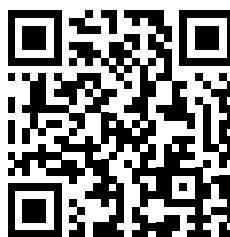
Zápis detí do prvého ročníka základnej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry sa uskutoční v dňoch 4. - 8. 4. v jednotlivých školách. Viac informácií o jednotlivých školách, elektronické prihlášky, informácie ohľadom Dňa otvo-

rených dverí, o prezenčnom zápise a potrebných dokladoch nájdete na webstránkach škôl, prípadne sa informujte telefonicky.

PORADOVNÍK ŽIADOSTÍ O PRIDELNIE BYTOV

Mesto zverejnilo poradovník žiadostí o pridelenie dvojizbových nájomných bytov. Poradie žiadateľov schválilo mestské zastupiteľstvo na marcovom zasadnutí. Zoznam nájdete po naskenovaní QR kódu.

V AUTOBUSOCH ZNELA ŽIVÁ HUDBA

V pondelok 21. marca sa Nitriansky komorný orchester ZOE spolu s dopravnou spo-

ločnosťou Transdev Slovensko zapojil do medzinárodnej akcie Bach in the Subways. Akcia vznikla v roku 2010 v newyorskem metre ako oslava výročia narodenia Johanna Sebastiana Bacha. Neskôr sa z toho stala medzinárodná akcia, počas ktorej hrajú hudobníci skladby Johanna Sebastiana Bacha priamo vo vozidlách verejnej dopravy alebo na ich staniciach. Hudobníci zahrli vo viacerých autobusoch na viacerých linkách nitrianskej MHD.

POSLANCI SCHVÁLILI BALÍK PEŇAZÍ NA ĎALŠÍ ROZVOJ MESTA

Viac zelene, kvalitnejšie verejné priestranstvá, ferovejšie parkovanie a rozvoj cyklistickej infraštruktúry, ale aj čistejšie ulice, to všetko pokryje balík prostriedkov vo výške 9,2 milióna eur. Revitalizáciou prejde park na Martinskom vrchu a Zoborské jazierko, v centre mesta pôjdu peniaze na obnovu mestskej tržnice, priestor pred bývalým OD Prior a na Svätoplukovom námestí. Obnova detských ihrísk, kúpa čistiacieho auta pre pracovníkov mestských služieb, budovanie ďalších cyklotrás ale konečne aj nová parkovacia politika, nové parkovacie miesta v Starom meste a kúpa nových parkovacích automatov bude pokrytá z tohto finančného balíka.

OUTDOOROVÉ A CESTOVATEĽSKÉ MENU ZNOVA V NITRE

Druhý aprílový víkend bude opäť patriť obľúbenému festivalu. Pozostáva z hlavného festivalového dňa, soboty s bohatým programom pre verejnosť, ktorú doplní nedeľný poznávací výlet do Zoborských vrchov.

Pre priaznivcov hôr, prírody a cestovania pripravuje organizátor festivalu, Nitriansky

horský spolok, prehliadku filmov a prezentácií od viacerých osobností, horolezcov, cestovateľov a filmárov. Pätnásty ročník festivalu sa uskutoční v sobotu 9. apríla od 9:00 opäť na Mestskom úrade v Nitre.

Outdoorové a cestovateľské menu bude v 5 blokoch. V programe nebudú chýbať kvalitné a oceňované filmy. Diváci uvidia najnovší dokument Pavla Barabáša Dhaulágirí je môj Everest, z dielne Rasta Hattara to budú 2 príspevky, ďalším autorom filmu so silným príbehom je Viliam Bendík, diváci uvidia aj nový dokument skúseneho filmára hôr Tomáša Galáša.

Na festival zavítajú aj zaujímaví hostia. Trojica horolezcov Marián Šajnoha, Vlado Linek a Dušan Myslivec divákovi priblížia históriu slovenského horolezectva od jeho počiatku v roku 1921 po súčasnosť. Martin Kretter porozpráva o Gruzínsku, partia kamarátov z Hideparku sa podelí o zážitky počas Cesty hrdinov SNP, kde prekonalí sami seba, ale zároveň pomohli dobrej veci.

Program festivalu bude bohatý. Bonusom bude film Standu Mitáča o vylezení ťažkej cesty v Adršpašských skalách. Diváci zlyžujú niekoľko vrcholov v zakázaných horách ruského Kaukazu, absolvujú americké MTB dobrodružstvo, pozrú

sa do krásneho podzemia na Liptove, kde navštívia vzácnu Modrú jaskyňu.

Sprievodnou akciou festivalovej soboty je výstava fotografií s tematikou hôr, cestovania, fauny a flóry, výstava detských výtvarných prác, ako aj žrebovanie o hodnotné ceny. V nedeľu nebude chýbať poznávací výlet. Tentoraz s výkladom historika a turistického sprievodcu Mateja Šišku. Výlet sa bude konať v prípade priaznivého počasia 10. apríla so začiatkom o 9:15 pri Špecializovanej nemocnici sv. Svorada pod Zoborom.

www.vysokehorynitra.sk
Timea Galová

NÁBYTOK A BÝVANIE GARDENIA

27. 4. – 1. 5. 2022
NITRA

 agrokomplex
NÁRODNÉ VÝSTAVISKO OD ROKU 1974

NITRIANSKA HUDOBNÁ JAR

Festival otvorili historické diela talianskych veľikánov z inventára Evanjelického kostola v Bratislave.

Počas posledných dvoch rokov boli priaznivci klasickej, ale aj populárnej hudby ukrátení o množstvo festivalov a koncertov. Nútenej dvojročnej pauze sa nevyhol ani festival Nitrianska hudobná jar. Toto obdobie nedobrovoľnej kultúrnej abstinencie je zdá sa ale konečne za nami.

Brány Nitrianskej synagógy sa 17. marca otvorili pri príležitosti otváracieho koncertu 48. hudobnej jari. Na pódium sa postavilo zoskupenie Ensemble Thesaurus Musicum so svojím projektom Scherzi amorosi. Hudobníci sa zaoberajú historicky poučenou interpretáciou.

Väčšina interpretovaných skladieb pochádzala z pera talianskeho barokového skladateľa Claudia Monteverdiho. Repertoár dopĺňali skladatelia ako Marco Uccellini, Carlo Farina, Giovanni Battista Buonamente. Ich hudba bola súčasťou nášho a európske-

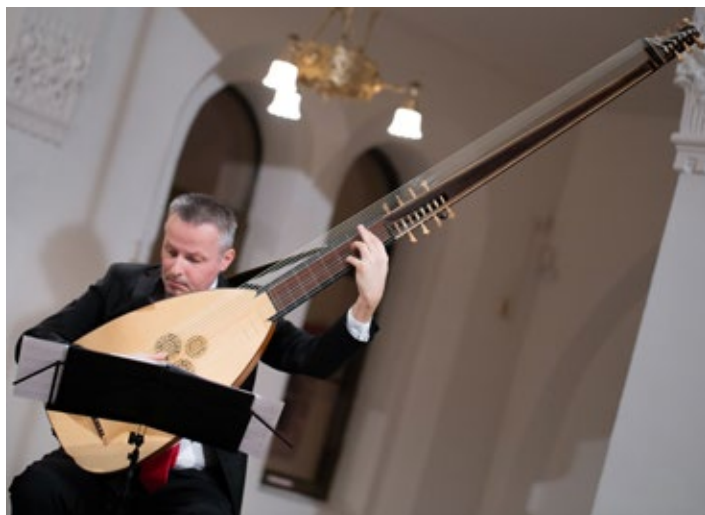
ho kultúrneho priestoru, no časom sa z pódia a chrámov takmer úplne vytratila.

Keď sa konečne priestormi historickej budovy synagógy šírili tóny živšej hudby, nebolo možné ubrániť sa pocitu dojatia. Za prvotriedny výkon

publikum nakoniec hudobníkov odmenilo zasluženým potleskom.

Hudobná jar ešte ale nekončí. V nedeľu 3. apríla sa na pódium mladých predstavia talentovaní žiaci základných umeleckých škôl. Od 4. do 7. apríla ešte budete mať možnosť navštíviť koncerty mladých interpretov Základnej umeleckej školy Jozefa Rosinského. Tešíme sa na vás.

Roman Oravec

VMČ 2 - Staré mesto

Investujeme aj v Starom meste

Na mestskom zastupiteľstve, ktoré sa konalo 10. a pokračovalo 16. marca, sme schválili rozpočtové opatrenia, ktoré sa týkajú celej Nitry, ale významnou mierou aj Starého mesta. Je to najmä: predĺženie pešej zóny 1. etapa (544-tis.), rekonštrukcia Strače ul. (havarijný stav 260-tis.; tu by sa malo realizovať aj parkovisko Záhradná 2-4), Svätoplukovo nám. (95-tis.). Schválili sme aj presuny investícií z roku 2021: Reorganizácia Hollého (80-tis.), Horný palánok scho-disko (30-tis.), parkovisko pri Poliklinike Párovce č. 49 (27-tis.), parkovisko Stavbárska (9-tis.), parkovisko Vikárska 13-15 (29-tis.), miestna cesta vo vnútrobloku od predajne potravín k poliklinike Párovce (83-tis.), oprava Kasalova (90-tis.), Vodná (18-tis.). Medzi veľké investičné akcie patria: obnova Mestskej tržnice (502-tis.), rekonštrukcia pešej lávky nad železnicou, ktorá spája St. mesto a Čermán (749-tis.), rekonštrukcia Zápasníckej haly na Parkovom nábreží (300-tis.), ako aj modernizácia kúpaliska Sihot (spolu 172-tis.) a rekonštrukcia chodníka Mostná (137-tis.). Tiež sme podporili: obnova cesty vo vnútrobloku Wilsonovo nábrežie 26-32, 42/Za Ferenitkou (37-tis.) a rekonštrukcia kanalizácie vo vnútrobloku Pri Červenom kríži

1 a 3 (8-tis.). Hlasovali sme aj za kamerový systém, obnovu strechy a obnovu priečok na mestskom úrade (spolu 56-tis.) a revitalizáciu fontán (42-tis.). Pre Stredisko mestských služieb sme schválili financie na bezpečné priechody pre chodcov Párovce, 7. Pešieho pluku a Školskej (spolu 35-tis.) a výmenu verejného osvetlenia na Mestskom cintoríne (20-tis.). Parkovacie miesta sme ešte podporili: Wilsonovo nábr. 2-4 (50-tis.), Schurmanova 1 (25-tis.), Schurmanova 15-25 (75-tis.), Štúrova 24-52 (92-tis.), Párovská 11-13 (25-tis.), ZŠ Tulipánova (20-tis.). V rámci týchto rozpočtových opatrení sme schválili aj parkovacie automaty (250-tis.). Okrem investičných akcií sme odhlasovali aj viaceré projektové dokumentácie.

Či sa všetky investičné zámery podarí aj (z)realizovať, záleží na práci odborných útvarov mesta. My, ako poslanci MZ, sme schválením materiálu vytvorili podmienky a priestor na ich uskutočnenie. Z priestorového hľadiska pre náš výbor sme uviedli len niektoré položky z rozpočtového opatrenia. Kompletný materiál pre celú Nitru je zverejnený na stránke mesta.

VMČ

VMČ 4 - Klokočina

Milí obyvatelia sídliska,

7. marca opäť zasadal Výbor mestskej časti č. 4 Klokočina. Rozhodovalo sa o viacerých žiadostiach a taktiež boli poskytnuté informácie k plánovaným akciám v našej mestskej časti.

Rokovania sa zúčastnil pán architekt Babčan, ktorý predložil vizualizáciu navrhovaného obytného súboru CAMELOT, ktorý plánujú postaviť na ploche Kmetova - Hviezdoslavova - Petzvalova. Návrh spĺňa všetky regulatívy ÚPN

Nitra a to z hľadiska podlažnosti, zastavanosti a vzťahu k verejným priestranstvám. Návrh počítá s využitím časti mestských pozemkov, ktoré VMČ navrhuje riešiť formou zámeny s pozemkami nad Bizetovou 1-13 po Beethovovu ul. Výbor mestskej časti jednoznačne podporuje realizáciu predloženého projektu obytného súboru CAMELOT tak, ako bol predložený. VMČ žiada vybudovanie 10 parkovacích miest navyše, v rámci mestskej časti.

Tento rok sa Klokočinský jarmok bude konať počas víkendu, v termíne 27. 8.-28. 8. 2022.

Požiadali sme odbor kultúry MsÚ Nitra o prípravu fotodo-

kumentácie zo života nášho sídliska za posledných 40 rokov. Plánom je pripomenúť si výročie výstavby sídliska počas konania jarmoku.

O ďalších podujatiach, ktoré sa budú konať v tomto roku, vás budeme priebežne informovať.

VMČ ďakuje obyvateľom sídliska Klokočina za trpezlivosť a podporu.

Výbor mestskej časti Klokočina ďakuje za vašu trpezlivosť a nápady, ako naše sídlisko urobiť krajším a hlavne bezpečnejším.

VMČ Klokočina

VMČ 6 - Dražovce, Zobor

„Vojna a mier“

Pandémia Covidu, akokoľvek sa snaží, zdá sa, už nie je na programe dňa, okrem denných štatistík už ani nie je zaujímavá. Do popredia sa derie otázka „vojna a mier“, tak príznačný názov pre dnešné časy, románu Leva Nikolajeviča Tolstého.

Vážení priatelia, z celého vývoja v Európe vidieť, ako chabo držíme svoj osud vo vlastných rukách.

Tohto roku sa milostivá zima sa skončila oficiálne 15. marca, po tomto dátume bude nasledovať čistenie ulíc od posypového materiálu, príprava na kontajnerové jarné upratovanie, oprášenie kompostérov na biologický odpad. Mestské služby a Nitrianske komunálne služby sú partneri pripravení na spoluprácu. Prosím, priložme aj sami ruku k dielu a svoje najbližšie okolie si udržíme čisté.

Jedna pranostika hovorí, „studený apríl, mokrý máj,

v stodole raj“, dúfajúc, že to mokré z mája sa nebude naplňať práve v dátumoch 14. 5., kedy sú plánované už tradičné podujatia Dražovské guľáše a následne o týždeň 20.-22. 5. Svätourbanské zoborské slávnosti.

Dost' nedečkavo očakávame otvorenie centra „Promenáda“, samozrejme aj so sprístupnením cestného podjazdu pod diaľnicu, ktorý by mal čiastočne odbremeniť raňajšiu dopravnú špičku zo Zobora a začatie súvislých obnov cestných komunikácií a chodníkov v Dražovciach a na Zobore.

Želám veľa zdravia a radosti z pohybu v jarnej prírode.

Miloslav Hatala

VMČ č. 6 - Zobor, Dražovce

TÍM HATTAS

TÍM HATTAS SA MENÍ NA TÍM KRAJ NITRA

V uliciach mesta sme takmer každý deň. Pravidelne nás môžete stretnúť na Svätoplukovom námestí, pešej zóne a cez víkend v parku a na ďalších miestach, kde zbierame podpisy. Prečo to robíme?

V roku 2018 sme do komunálnych volieb išli spoločne ako Tím Hattas. Vo voľbách sme uspeli a odvtedy meníme krok po kroku naše mesto k lepšiemu. Aj vďaka našej vízii a snahe urobiť každý deň aspoň malý krôčik

vpred, máme dnes v Nitre najmodernejšie autobusy na Slovensku. Seniori sa môžu cítiť bezpečnejšie, pretože namiesto temných herní máme v uliciach potraviny či kaviarne. Parky, ulice, ale aj cintoríny sú bezpečnejšie, pretože sa o stromy staráme nevídaným spôsobom a do zelene investujeme najviac v histórii mesta. Áno, niekedy sa veci nepodaria, no aj to patrí k životu. Dôležité je, že sme odhodlanejší než kedykoľvek predtým meniť

Nitru k lepšiemu. Robíme to rovnako ako na začiatku – s čistými srdcami.

V jesenných voľbách sa budeme opäť uchádzať o vašu dôveru. V uliciach sme preto, aby sme si vypočuli váš názor, no potrebujeme aj vašu podporu. Do volieb chceme ísť ako združenie kandidátov, pod spoločným názvom Tím Kraj Nitra. Na to však musíme splniť zákonné podmienky. Najprv vyzbierať 10-tisíc podpisov a následne

dať žiadosť na ministerstvo o registráciu. Úspešným zaregistrovaním vznikne Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja.

Keď nás v uliciach Nitry stretnete, zastavte sa na pár slov. Pokojne sa pýtajte a budeme radi aj za konštruktívnu kritiku. No a samozrejme, podporte nás v snahe vyzbierať 10-tisíc podpisov.

*Ďakujeme!
Tím Hattas*

PRAVICOVÝ KLUB

ZAČÍNA KOSBA TRÁVNIKOV

Po viac ako trojročnej prestávke, opäť ako poslanec MZ, beriem do ruky pero, aby som napísal pár riadkov do mestského média Radničných novín. Zamýšľal som sa, čím začať. Pri šírke záberu aktivít a úloh mesta sa núka viacero tém. Zdá sa mi však, že pre toto aprílové číslo novín je časovo aktuálna informácia a pár riadkov k mestskej zeleni. Príroda sa odieva do zeleného šatu a tešíme sa z nástupu a rozkvetu jari. Je tu mesiac, kedy sa začína prvá kosba trávnikov. Ich plocha je na výmere takmer 260 ha. Na ošetrovanie tejto plochy má mesto uzatvorené zmluvy s 11 externými dodávateľmi. Mesto im každoročne platí za ich prácu spolu viac ako 600-tis. eur. Pri tejto nie malej sume očakávame a určite aj občania Nitry, že naše trávniky budú odborné a včas skosené, na jar a na jeseň slušne vyhrabané, ako aj zodpovedne vykonané ďalšie práce súvisiace s verejnou zeleňou. Som rád, že mnohým obyvateľom mesta na úprave

verejnej zelene záleží, všimajú si ju, a aktuálne reagujú.

Mesto Nitra zazmluvnilo na tento rok päť kosieb a ak sčítame dni ich výkonu, je to spolu 80 dní, čo sa bude v Nitre kosiť (1. kosba 20 dní, ďalšie po 15 dní). O realizácii kosby zmluva jednoznačne hovorí, že „tráva musí byť zhrabaná a odvezená súbežne s pokosením a pohrabaním“. Ak sa tak niekde nedeje a pokosená a rozsekaná tráva zostáva na trávniku, alebo iný extrém, že tráva prerastá až do výšky lavičky na oddych, nebudte ľahostajní a urgujte nápravu.

Zmluva s firmami okrem vyššie uvedených prác obsahuje ešte rad ďalších povinností. Patria k nim napríklad operatívne zbierať popadané haluze a konáre v ploche, zistené skládky haluziny pri stojiskách odpadu a odvážať ich do kompostárne. Ďalej zabezpečiť priechodnosť chodníkov rezom drevín do výšky 2,5 m v celej šírke chodníka, 20x

v sezóne vyzbierať plochu od drobných odpadov, každý druhý nepárny týždeň očistiť a rozkopat pieskoviská a iné.

Pre lepšiu evidenciu a kontrolu prác dodávateľov z podnetu komisie pre životné prostredie sa začína v týchto dňoch zavádzať do praxe elektronický denník práce dodávateľov, cez ktorý bude denne prehľad o mieste a rozsahu vykonanej práce. Doterajší a dlhé roky zaužívaný systém predkladania papierových denníkov po skončení mesiaca vyhovoval viac dodávateľom. Fyzická kontrola zo strany mesta bola plošne zložitejšia a niekedy aj menej účinná. Elektronický denník má okrem iného prispieť aj k operatívnejšiemu riešeniu pripomienok občanov. náš poslancský klub podporuje a spolupodieľa sa na tvorbe uvedených opatrení, ktoré smerujú k ďalšiemu zlepšeniu úrovne prostredia v našom meste. Pozývame v tomto smere k spolupráci občanov Nitry. Svoje námety,

podnety a upozornenia (ak treba, nečakajte s nimi) môžete zaslať:

e-mail:

lancaric@msunitra.sk,
gavalovic@msunitra.sk,
steinemannova@msunitra.sk,
(prípadne pripojiť aj fotografiu),

telefón:

0911 992006, 0948705 317,
650 22 29, 650 22 36
(I. Gavalovič)

List môžete odovzdať osobne v podateľni mestského úradu, alebo poslať poštou na adresu: Mestský úrad Nitra, Štefánikova trieda 60, 950 06

*Anton Kretter
poslanecký klub OĽANO, SAS,
Šanca, Sme rodina, KDH*

VO FEBRUÁRI NÁS NAVŽDY OPUSTILI TÍTO NITRANIA

Johana Bahelková
vo veku 94 rokov

Dominik Bajčan
vo veku 69 rokov

Marián Bálint
vo veku 69 rokov

Mária Benková
vo veku 94 rokov

Helena Bobulová
vo veku 94 rokov

Eva Borecká
vo veku 72 rokov

Július Brath
vo veku 84 rokov

Veronika Brezinová
vo veku 72 rokov

Mária Cifrová
vo veku 91 rokov

Margita Cintulová
vo veku 90 rokov

Zdenek Depeš
vo veku 84 rokov

Alena Dudášová
vo veku 73 rokov

Viliam Ďureje
vo veku 70 rokov

Michal Ďurický
vo veku 82 rokov

Dušan Dvorský
vo veku 75 rokov

Terézia Elmanová
vo veku 89 rokov

Františka Fajerová
vo veku 99 rokov

Adela Grófová
vo veku 73 rokov

Oldřich Havlík
vo veku 96 rokov

Vojtech Helma
vo veku 67 rokov

Anton Hnidka
vo veku 65 rokov

Richard Hrivňák
vo veku 56 rokov

Gizela Hubinská
vo veku 88 rokov

František Hudec
vo veku 83 rokov

Milan Ivančík
vo veku 68 rokov

Stanislav Ivanička
vo veku 68 rokov

Margita Jahodová
vo veku 89 rokov

Eduard Jančík
vo veku 69 rokov

Viera Jančová
vo veku 58 rokov

Ján Jašík
vo veku 70 rokov

Mário Kalužák
vo veku 41 rokov

František Kapusta
vo veku 77 rokov

Jozef Karabínoš
vo veku 69 rokov

Alexander Kečkeméthy
vo veku 73 rokov

Magdaléna Kertéssová
vo veku 90 rokov

Peter Kšiňan
vo veku 53 rokov

Ján Kubiš
vo veku 90 rokov

Štefan Kuchár
vo veku 59 rokov

Ján Kukla
vo veku 81 rokov

Emília Kulichová
vo veku 79 rokov

Jaroslav Kunik
vo veku 77 rokov

Ema Kyselová
vo veku 85 rokov

Milan Lacina
vo veku 75 rokov

Štefan Lesný
vo veku 81 rokov

Zuzana Máhriková
vo veku 100 rokov

Jozef Majerčík
vo veku 80 rokov

Mária Malá
vo veku 84 rokov

Mária Markovičová
vo veku 72 rokov

Helena Matesková
vo veku 68 rokov

Nataša Melišová
vo veku 57 rokov

Štefan Mészáros
vo veku 62 rokov

Alena Mikulášiková
vo veku 58 rokov

Milan Miškovič
vo veku 51 rokov

Emília Nemčeková
vo veku 84 rokov

Eva Pauková
vo veku 82 rokov

Jozef Paulovič
vo veku 85 rokov

Aurélia Pillerová
vo veku 90 rokov

Róbert Pokrievka
vo veku 51 rokov

Hedviga Pulmanová
vo veku 95 rokov

Agata Rafaelová
vo veku 84 rokov

Juraj Remiar
vo veku 74 rokov

Štefan Repčok
vo veku 45 rokov

Bohumil Roller
vo veku 80 rokov

Karol Ryba
vo veku 81 rokov

Edita Slováková
vo veku 79 rokov

Ivan Sokolík
vo veku 62 rokov

Juraj Steszkal
vo 70 rokov

Jozef Sýkora
vo veku 82 rokov

Anton Szijjártó
vo veku 73 rokov

Peter Šantavý
vo veku 68 rokov

Lucia Šebestová
vo veku 28 rokov

Štefan Šilhavý
vo veku 77 rokov

Alžbeta Tehlárová
vo veku 85 rokov

Emília Trizňová
vo veku 77 rokov

Jozef Úradník
vo veku 71 rokov

Zdenka Úradníková
vo veku 66 rokov

Edita Vágaiová
vo veku 79 rokov

Peter Varga
vo veku 61 rokov

Mária Zajková
vo veku 84 rokov

	LABKY	ŽLTOKVETÁ RASTLINA	DRUH VÝŠIVKY	POMÔCKY: ALU, EL, IRA	VOLT-AMPER	POŠKOČENIE	ČISTIACI PRAŠOK	RUČITEĽ NA ZMENKE	FEUDUM		RÍMSKE ČÍSLO 450	KRÍDLO (ODBORNE)	2	OČUCHAŤ
TREBA (NÁR.)				POSTAVIL SA HNEV (LAT.)						POVRAZ SO SLUČKOU				
1										ČASŤ RUKY EXISTUJ				
NEBESKÁ MODRA					ČERVENO-HNEDE FARBIVO						SOPKA V ETIOPII ZNAČKA MYDLA			
ČASŤ ÚST					ČIASŤOČKY VO VODE							CITOSLOVCE POVZDYCHU SRKNUTIE (KNIŽ.)		
KULTÚRNY DOM (SKR.)			SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ (JÁN, *1933)	MENO HELENY	 foto: Peter Michalík					OSMIČKA (KART.)				
UNIVERZITA V USA										VYHLBIŤ RYTÍM				
 ORGA-NICKÁ ZLUČENINA		ŠPANIEL-SKY ČLEN SPÔSO-BUJE TIKOT								EURÓPSKY KLUB (SKR.)			NEČISTO	ÚČINNÁ ZLOŽKA ENZYMU
SICÍLSKA SOPKA											PRÍBEH	ŠPORTOVÝ KLUB (SKR.) EURÓPSKY REKORD (SKR.)		
NIJAKÁ VEC				TELO-CVIČNÁ POLOHA						SKLAD CITOSLOVCE ZUFANIA				
OKOVANÝ SUD					ZÁPADO-SLOVENSKÁ OBEC	OTRAVNÉ LÁTKY (SKR.)	TOPÁNKA (ČESKY)		ODNÍMA PRERIEK-NUTIE					
POPEVOK			OKRÁŠŤUJ HLBOKÝ ŽENSKÝ HLAS					TURECKÝ HODNOS-TÁR				PARAFA ANONYMA MÁKKA HUDBOBNÁ STUPNICA		
	CITOSLOVCE ŽIAŤU	RÍMSKY BOH SLNKA A VESTBY RÁDIUM (ZN.)						RODINNÝ DOM (SKR.) ZLATO (ZN.)			MAZIÁVÁ HMOTA KRAJSKY ÚRAD (SKR.)			
VEŽOVÉ HODINY						3								
CHYŽA, BÚDA, CHAJDA						LOPTA MIMO HRY				ÚLOMOK (ZRIED.)				

Mestský pivovar a sladovňa

Budova postavená v roku 1896 fungovala ako nitriansky mestský pivovar a sladovňa až do roku 2003, keď tu ukončili výrobu piva a presunuli ju do Hurbanova. Pivovar vyrábal slad, salónne (**tajnička 1**) pivo a sušené mláto. Pivovar zanikol v roku 1926 a v tých budovách bola továreň na výrobu (**tajnička 2**), (**tajnička 3**) sklad, skladovali tam soľ, sušenú zeleninu. Výroba piva bola opäť obnovená až v roku 1950. (zdroj: Turistické informačné centrum, www.nitra.eu)

Mesto
Nitra

meno / tel.:

Zapojte sa do súťaže o tri publikácie o Nitre.

Riešenie krížovky spolu s kupónom a vaším telefónnym číslom pošlite do 30. 4. 2022 na adresu:

Odbor komunikácie a propagácie, Mestský úrad,
Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra alebo emailom
na redakcia@msunitra.sk.

Výhercov budeme kontaktovať telefonicky.

NEWS REVIEW

WE THANK EVERYONE WHO HELPS

Thousands of Ukrainian women, children and seniors cross the Ukrainian-Slovak border every day, seeking refuge from war in Slovakia. Many are also coming to Nitra, where we are trying to facilitate their admission in a new country. COMIN - The Community Centre for Work and Knowledge Mobility in Nitra has expanded its operations and moved from the client centre at the municipal office to the premises of leisure centre CVČ Domino. The employees of the municipal office were joined by several volunteers who help selflessly on a daily basis - they provide accommodation, meals, help with legal acts, and provide all the necessary information and often also a shoulder to cry on. Citizens' associations and non-profit organisations in Nitra are also doing a tremendous job. The City Council shall meet daily to coordinate assistance in variety of areas. Last but not least, we thank all the citizens of Nitra, who have shown great solidarity since the first day of the conflict in Ukraine. People are still offering free accommodation. Others provide interpretation, medical treatment or bake for volunteers.

FREE PUBLIC TRANSPORT FOR PEOPLE FROM UKRAINE

Free of charge transport of Ukrainian citizens who come to our territory due to the war conflict in Ukraine was approved by the deputies at the March municipal council. They will present themselves with a valid passport or ID card and proof of tolerated stay in the territory of the Slovak Republic.

MONEY FOR FURTHER DEVELOPMENT OF THE CITY

More greenery, better public spaces, fairer parking and the development of cycling infrastructure, but also cleaner streets will all be covered by a EUR 9.2 million package. Money will be spent on reconstruction of the town market, the area in front of Prior and on Svätopluk Square in the city centre, the park in Martinský vrch and Zobor Lake. Renovation of children's playgrounds, purchase of a cleaning car for urban service workers, construction of new cycling routes, and finally a new parking policy, new parking spaces in the Old Town and the purchase of new parking machines will be covered by this financial package.

UPDATING THE NITRA BUS MOBILE APP

New functionalities have been added in the mobile application. It will contain an online map with the location of bus stops and buses, a view of delays, and a view of scheduled departures and timetables.

A NEW PEN FOR DOGS IN THE OLD TOWN

The area for dogs on Kraskova Street will be one of the first ones in the city consisting of two parts. The intention is to create space for small as

well as large dogs. It will be completed at the end of April. In the new enclosure, there will be furniture, climbing and playing elements for dogs, benches and waste baskets for excrements, and an information board. The total investment price is €8,063 and is paid from the city budget. The existing dog runs are on the following streets: Pražská, Kmeťova, Murániho, Kozmonautov, Ďumbierska and Parkové nábrežie.

MAINTAINING GREENERY WILL CONTRIBUTE TO MAKING ROADS CLEARER

In the middle of March the city began with trimming of trees from private gardens and landscapes that interfere with roads. Overgrown branches and shrubs significantly complicate the clarity of roads, endanger road safety and

sometimes hinder the collection of municipal waste. We ask the inhabitants of family houses and owners of gardens to take the initiative to contribute to the modification and maintenance of greenery that extends beyond the boundaries of their own land.

RESTORATION OF ICONIC CALVARY ALSO SUPPORTED BY THE CITY

A subsidy of 25 thousand euros from the city budget will be spent on the restoration of the facade and all parts of the Chapel of the Holy Sepulchre. Roman Catholic Church Parish of Nitra - Calvary completed the reconstruction of the chapels of the Way of the Cross, the chapels of St. Anna and the Holy Trinity. There is a new prayer area dedicated to the Virgin Mary of Guadalupe in the park opposite the church. In the future, the plan is to illuminate the reliefs of the chapels and install the exterior lighting on the Chapel of the Holy Sepulchre and reconstruct its interior decoration.

CULTURE RETURNS TO NITRA

The town of Nitra and the Jozef Rosinský Elementary Art School in Nitra invite you to the 48th Nitra Music Spring festival. The opening concert of Ensemble Thesaurus Musicum took place on Thursday, 17th March in Nitra Synagogue. The final concert can be enjoyed by lovers of classical music on 7th April at 5 pm.

A CONCERT FOR UKRAINE ALSO IN THE TOWN UNDER ZOBOR

Moral aid counts. On Sunday, 6th March, hundreds of people arrived at Svätopluk Square in Nitra to support the Ukrainian people in their struggle for freedom and peace.

Nitra pomáha Ukrajine

Verejná zbierka

Mesto Nitra v spolupráci s Nitrianskou komunitnou nadáciou vyhlasuje verejnú zbierku na pomoc Ukrajine. Váš dar nám pomôže rýchlo a cielene reagovať na potreby ľudí utekajúcich pred vojnou, ktorí sa rozhodnú ostať v našom meste.

Finančné prostriedky môžete posilať priamo na transparentný zbierkový účet:

IBAN: SK77 1111 0000 0066 1964 5096

alebo cez portál
[https://nkn.darujme.sk/
nitra-pomaha-ukrajine](https://nkn.darujme.sk/nitra-pomaha-ukrajine)

O použití darovaných prostriedkov vás budeme pravidelne informovať prostredníctvom Facebooku a web stránok www.nkn.sk, www.nitra.sk ako aj na stránke www.comin.sk a www.ukrajina.comin.sk.

**Za vašu podporu vám
vopred veľmi pekne
ĎAKUJEME.**

